

Sygn. akt XIII U 1348/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Młyński
Protokolant:	st. sekr. sądowy Magdalena Kruk

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) w W.

o prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach

na skutek odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W.

z dnia 17 marca 2016 r. nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu W. K. prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2015 r.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. na rzecz odwołującego W. K. kwotę 180 zł (słownie: sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt XII U 1348/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 17 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. odmówił W. K. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach wskazując, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach (k. 74 a.r.).

Od powyższej decyzji złożył odwołanie W. K., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury oraz o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 2-4 a.s.).

Organ emerytalny w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie wskazując, iż zaskarżona decyzja jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona (k. 7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W. K., ur. (...), złożył do organu w dniu 28 grudnia 2015 r. wniosek o emeryturę (k. 1 i nast. a.r.).

Odwołujący od 1 maja 1975 r. do 30 września 1987 r. był zatrudniony w (...) S.A. w W.. W tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał:

- prace na statkach żeglugi powietrznej oraz prace związane z bezpośrednią obsługą samolotów na płycie lotniska Wykaz A, Dział VIII, poz. 12 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. na stanowisku: mechanik lotniczy wyposażenia elektrycznego (w rozporządzeniu mechanik lotniczy wyposażenia elektrycznego zatrudniony na starcie i płycie lotniska) od 1 maja 1975 r. do 18 września 1980 r.,

- prace przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych Wykaz A, Dział II, poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. na stanowisku: elektromonter zakładowy (w rozporządzeniu elektromonter instalacji i urządzeń elektroenergetycznych) od 19 września 1980 r. do 28 lutego 1983 r. i od 1 lipca 1986 r. do 30 września 1987 r.,

- prace w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych Wykaz A, Dział XIV, poz. 13 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. na stanowiskach: elektromechanik lotniczych urządzeń naziemnych (w rozporządzeniu elektromonter akumulatorów i baterii) od 1 marca 1983 r. do 30 czerwca 1986 r.

wymienionych w Wykazie A, Dziale VIII, poz. 12, pkt. 13, Dziale II, poz. 1, pkt. 7, Dziale XIV, poz. 13, pkt. 1 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego (Dz. Urz. MK Nr 10, poz. 77 ze zm.). Nazwy stanowisk są wynikiem zakładowego układu zbiorowego pracy (...) S.A., a charakter pracy wykonywanej na wyżej wymienionych stanowiskach jest zgodny z wyżej wymienionymi pozycjami Wykazu A (świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 22 kwietnia 2015 r., k. 5 a.r.).

W. K. był zatrudniony w B. A. P., S. T., L. G. od 4 listopada 1996 r. do 11 maja 1998 r. na stanowisku zbrojarz. W tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace zbrojarskie wymienione w dziale V, poz. 4 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 26 listopada 2014 r., k. 6 a.r.).

Odwołujący od 15 kwietnia 1991 r. do 14 lutego 1994 r. pracował w (...) sp. z o.o. w W. na stanowisku zbrojarza. W czasie tej pracy skarżący przebywał na budowie eksportowej w RFN (świadczenie pracy z 21 lutego 1994 r., k. 14 a.r., legitymacja ubezpieczeniowa, k. 97 a.r.). Świadkowie M. Z. i K. S. (1) pracowali wraz z odwołującym w (...) sp. z o.o. w pełnym wymiarze czasu pracy jako zbrojarze betoniarze w Niemczech, w okolicach M.. W grupie wraz ze skarżącym pracowało 20 osób. Kierownikiem budowy był K. S. (2). Praca odwołującego polegała stale na codziennym układaniu stali i wiązaniu jej na budowie, a następnie na betonowaniu i uzupełnianiu prac zbrojarskich (zeznania świadków, k. 76, 77 a.s., zeznania odwołującego, k. 61 a.s.).

Organ zakwestionował z przyczyn formalnych wskazane wyżej świadectwo pracy w (...) sp. z o.o. w W. i w konsekwencji stwierdził, że odwołujący nie udokumentował osiągnięcia 15 lat pracy wykonywanej w warunkach szczególnych (okoliczność bezsporna).

Do stażu w warunkach szczególnych organ uwzględnił okres zatrudnienia w (...) S.A. od 1 maja 1975 r. do 30 września 1987 r. oraz w B. A. P., S. T., L. G. od 4 listopada 1996 r. do 31 grudnia 1996 r., oraz od 2 stycznia 1997 r. do 11 maja 1998 r., tj. łącznie 13 lat, 11 miesięcy i 8 dni (k. 16 a.s., okoliczność bezsporna).

Wobec powyższego, zaskarżoną decyzją z 17 marca 2016 r. organ rentowy odmówił W. K. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach wskazując, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie

udowodnił 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Organ przyjął jednocześnie za udowodnione 27 lat, 5 miesięcy i 24 dni okresów składkowych (k. 74 a.r.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, aktach osobowych oraz w aktach emerytalnych, jak również na podstawie zeznań skarżącego i świadków M. Z., K. S. (1), którzy współpracowali w spornym okresie wraz z odwołującym i mieli pełną wiedzę o przebiegu jego pracy, jak również o wykonywanych przez niego obowiązkach. W ocenie treści tych dokumentów nie budzi wątpliwości, zaś zeznania odwołującego i świadków są szczerze, spontaniczne, logiczne i konsekwentne, wzajemnie się potwierdzają oraz korelują z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Zeznania te nie zostały w żadnym zakresie zakwestionowane przez pozwanego organ. Wobec powyższego Sąd uznał wynikające z nich opisane wyżej fakty za część stanu faktycznego niniejszej sprawy.

W ocenie Sądu, zeznania świadków potwierdzają, że odwołujący w spornym okresie wykonywał prace jako zbrojarz betoniarz. Świadkowie podali w sposób szczegółowy, jakie czynności wykonywał skarżący, w jakim okresie mieli z nim styczność i mieli możliwość obserwować jego pracę jako współpracownicy wykonujący tożsame bądź zbliżone obowiązki.

Według Sądu ten materiał dowodowy jest przekonujący oraz rzetelny. Dlatego uznać go należało za wiarygodną podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie W. K. zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Art. 27 powołanej ustawy wskazuje jako dodatkową przesłankę posiadanie okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 25 lat w przypadku mężczyzn.

Wymaga przy tym podkreślenia, iż art. 184 ust. 2 powołanej ustawy został zmieniony przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 637) z dniem 1 stycznia 2013 r. i otrzymał brzmienie, iż emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Zatem wyeliminowana została przesłanka dotycząca rozwiązania stosunku pracy.

Zgodnie dyspozycją art. 32 powołanej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. oraz § 3 i 4 ust. 1 pkt. 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach, na stanowiskach wymienionych w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia (20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W okolicznościach niniejszej sprawy bezspornym było, iż odwołujący legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym na dzień 1 stycznia 1999 r., a w dniu 1 kwietnia 2014 r. ukończył 60 lat. Bezspornie

również odwołujący złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (k. 1 a.r.).

Spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się do ustalenia czy odwołujący jest uprawniony do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwzględnieniem stażu pracy w (...) sp. z o.o. w W., tj. czy skarżący spełnia warunek dotyczący posiadania co najmniej 15-letniego okresu stażu pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi to prawo są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy te stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2). W myśl art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Należy zauważyć, iż zgodnie z art. 473 k.p.c. w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych przed sądem nie stosuje się żadnych ograniczeń dowodowych. Ten wyjątek od ogólnych zasad wynikających z art. 247 k.p.c. sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane i ich dopuszczenie za celowe. O ile nieprzedstawienie przed organem rentowym wskazanych przez powołane przepisy dokumentów skutkuje brakiem udowodnienia okoliczności wykonywania pracy w szczególnych warunkach, to już na etapie postępowania sądowego podobne ograniczenia dowodowe nie istnieją. W postępowaniu odwoławczym (sądowym) możliwe jest prowadzenie dowodu za pomocą wszelkich dopuszczalnych środków dowodowych, w szczególności dowodów przewidzianych przez przepisy kodeksu postępowania cywilnego – np. zeznań świadków (m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 r., sygn. III UZP 5/85). Dlatego też uzasadnione było dopuszczenie przez Sąd dowodu z zeznań odwołującego i współpracujących z nim w (...) sp. z o.o. w W. w spornym okresie świadków M. Z. i K. S. (1).

Z ustalonego przez Sąd stanu faktycznego wynika jednoznacznie, iż skarżący w kwestionowanym okresie pracy od 15 kwietnia 1991 r. do 14 lutego 1994 r. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonując prace zbrojarskie, betoniarskie. Prace te stanowiły trwały zakres obowiązków pracowniczych odwołującego.

Wymaga przy tym podkreślenia, iż dla oceny czy konkretna praca była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach decydujące znaczenie ma nie sama nazwa zajmowanego stanowiska, a czynności w jej ramach faktycznie wykonywane (tak m. in. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 28 grudnia 2012 r., sygn. III AUa 1192/12). Należy także wskazać, iż dla celów ustalenia pracy w warunkach szczególnych znaczenie ma nie nazewnictwo zajmowanych stanowisk, lecz faktyczne ich zajmowanie. Gdy więc z całokształtu ujawnionych w sprawie faktów wynika, że praca była świadczona w warunkach szkodliwych w okresie nie uwzględnionym w świadectwie pracy, uznać trzeba, iż treść z niego wynikająca została skutecznie podważona w tym zakresie (np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 11 września 2012 r., sygn. III AUa 766/11).

Zastosowanie powyższych uregulowań prawnych do przyjętych ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd prowadzi do wniosku, że praca odwołującego w (...) sp. z o.o. została uznana przez ustawodawcę za pracę w szczególnych warunkach i zamieszczona w wykazie A, Dziale V W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, poz. 4 Prace zbrojarskie i betoniarskie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Natomiast zajmowane przez skarżącego stanowisko zbrojarza wymienione zostało w załączniku nr 1, cz. I Prace i stanowiska pracy określone w taryfikatorze kwalifikacyjnym pracowników na stanowiskach robotniczych w budownictwie, poz. 4 Prace zbrojarskie i betoniarskie pkt 1 zbrojarz i pkt 3 betoniarz zarządzenia Nr 16 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 10 grudnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładzie pracy nadzorowanych przez

Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wzrostu emerytury (Dz. Urz. MB z 1984 r. Nr 1, poz. 1).

Przyczyną decydującą o uznaniu spornego okresu zatrudnienia jako okresu pracy w warunkach szczególnych jest fakt wykonywania przez odwołującego w pełnym wymiarze czasu pracy oraz stale obowiązków pracowniczych w narażeniu na czynniki szkodliwe dla zdrowia, przy czym zarówno przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., jak i przepisy zarządzeń resortowych wyraźnie wskazują, że stanowią pracę w warunkach szczególnych prace wykonywane przez odwołującego w spornym okresie.

Wymaga podkreślenia, iż głównym motywem przyświecającym ustawodawcy w stworzeniu instytucji przewidzianej w art. 184 powoływanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS było założenie, że praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, dlatego też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 5 lutego 2013 r., sygn. III AUa 1310/12).

Zaliczenie odwołującemu w niniejszym postępowaniu spornego okresu, ocenionego przez Sąd jako okres pracy w warunkach szczególnych, powoduje osiągnięcie przez odwołującego wymaganego progu 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

To wskazuje, że skarżący spełnił wszystkie przesłanki przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej, w tym co do minimum 15-letniego okresu wykonywania pracy w szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach, a brak możliwości przedłożenia odpowiedniego świadectwa pracy nie może pozbawiać odwołującego przysługujących mu uprawnień.

Stosownie do art. 129 ust. 1 powoływanej ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Trzeba więc uznać, że odwołujący spełnia przesłanki przyznania mu prawa do emerytury od 1 grudnia 2015 r., tj. miesiąca, w którym skarżący złożył wniosek do organu rentowego.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w pkt. 1. sentencji.

O kosztach zastępstwa procesowego odwołującego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w związku § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.).

SSO Rafał Młyński

ZARZĄDZENIE

(...)